

2n ESO - Història

Unitat 3. L'Europa Feudal

<https://llagosti.wordpress.com>

Contents

Introducció	4
Organització de la societat medieval	5
Conceptes claus	5
A. Període d'inseguretat	5
B. El vassallatge, base del feudalisme	6

C. La societat estamental	6
La monarquia feudal	8
Els privilegiats: la noblesa	9
A. Els nobles: cavalers i dames	9
B. Vida al castell	9
El cavaller	10
Preparació	10
Activitats	10
Els privilegiats: el clergat	11
L'església regulava la vida social	11
Una institució rica i influent	11
Organització	12
El feu: senyors i llauradors	13

Els senyors vivien de les rendes senyorials	13
Els llauradors treballarven les terres	13
La vida dels llauradors	14
Les faenes al camp	14
Produir per al consum diari	14
Calendaria agrícola	14
Un monjo benedictí	15
A. Els ordes monàtics	15
Vocabulari	15
Conceptes clau	15
Comparació de conceptes	18

Introducció

La caiguda de Carlemany i les invasions que van assolir Europa (segles IX i X) van afavorir l'expansió del feudalisme.

Aparèixen els estaments socials:

- Monarquia: Governaven
- Nobles: Lluitaven en les guerres
- Clergat: Resaven
- Llauradors i artesans: Treballaven

Organització de la societat medieval

Conceptes claus

- Feudalisme
- Vassallatge
- Servitud

A. Període d'inseguretat

Entre el segle IX i el segle X, es donen moltes invasions: normands (vikings), musulmans i hogaresos.

Els monarques no van fer front a aquesta situació, no tenien mitjans. S'estableix un sistema de relacions personals, el **vassallatge**.

Els vassalls s'amparen amb els nobles, què els protegeixen als seus castells fortificats.

Els que podien pagar-se armes i un cavall es converteixen en **vassals**, mentre què els llauradors van anar caient en la **servitud**.

B. El vassallatge, base del feudalisme

- El **vassallatge** era un **pacte de fidelitat** que s'establia en una doble cerimònia davant el rei: l'**homenatge** (fidelitat, consell en el govern i ajuda militar) i la **investidura**.

El senyor feudal podia cedir una part del seu feu a altres nobles menys poderosos.

Molts nobles es van convertir en senyors feudals.

C. La societat estamental

La societat feudal era profundament desigual. Hi havien **3 estaments** (grups socials als quals es pertanyia tota la vida):

a. Estaments privilegiats

- Noblesa
- Clergat

Tenien al major part de la terra i no pagaven impostos.

b. Estaments no privilegiats

- Llauradors
- Artesans

Mantenien els altres estaments i havien de pagar impostos al rei i als seus senyors.

La monarquía feudal

Els privilegiats: la noblesa

Era un estament privilegiat i tenia per missió protegir militarment a la societat.

Estava integrada per: ducs, marquesos, comtes i barons, i el seu poder i influència depenia de les terres que posseïa i dels vassalls que li havien jurat fidelitat.

A. Els nobles: cavallers i dames

- Activitat més important: **entrenar-se per al combat**.
- Quan el rei convocava havien d'anar a ajudar-lo amb les seues tropes (**mainades**).
- Practicaven la **caça** a cavall, acompanyats de falconeria.
- Les **dames** organitzaven el servei i s'ocupaven de les tasques domèstiques. Si el senyor s'absentava o moria assumien la responsabilitat del castell.

B. Vida al castell

- Els nobles vivien al castell.
- El seu quefer consistia en: inspeccionar terres, rebre els vassalls, impartir justícia, recaptar tributs dels serfs, revisar fortificacions i estat d'armes.

El cavaller

Preparació

- **Patge:** Cal aprendre a comportar-se amb nobles i dames.
- **Escuder:** als 14 anys, portarà l'escut del senyor i començarà entrenaments físics i militars sota la supervisió d'un cavaller.
- **Ceremònia d'investidura** als 20 anys.

Activitats

- Activitat principal: **la guerra**. Anàvem amb **mainades** (tropes).
- En temps de pau: **tornejos** (enfrontaments entre grups de cavallers) i **caceres**. **Justes** (combats entre dos cavallers).
- **Amor cortés:** Aprenentatge per tractar amb les dames.

Els privilegiats: el clergat

L'església regulava la vida social

- **Cerimònies:** Bateig, matrimoni i funeral.
- **Festivitats:** Diumenge, Nadal, Pasqua, Tots Sants, festes de la Mare de Déu, Setmana santa, ...).
- **Obligacions religioses.**
- **Practicar la caritat.**
- **Peregrinatge.**

Una institució rica i influent

- Bona part del clergat gaudia d'un **nivell de vida alt** i es trobava entre els privilegiats de la societat.
- L'Església era propietària de terres i edificis que proporcionaven **rendes**.
- Obtenien rendes feudals, **delme** i donacions.
- **Funció:** assistència als pobres, cura dels malalts i ensenyament.

Organització

Clergat: homens i dones que dedicàven sa vida a l'església.

El **papa** està al damunt de la jerarquia.

Segons la destinació i la dedicació es podia dividir en:

- **Clergat secular:** Sacerdots, rectors, bisbes i cardenals. Atenien els creients.
- **Clergat regular:** Monjos i monges dedicats a l'oració.

-
- **Alt clergat** (cardenals, bisbes, abats...) mateixos privilegis que els nobles.
 - **Baix clergat** (sacerdots de les parròquies rurals, monjos...) portava una vida d'humilitat semblant a la dels llauradors.

El feu: senyors i llauradors

El feu **no** era una propietat privada, sino **vinculada**. No es podia comprar ni vendre però sí explotar.

Els senyors vivien de les rendes senyorials

- **Senyoriu territorial:** terres que dominava un senyor.
- **Rendes senyorials:** pagament dels llauradors per cultivar les terres.
- **Drets jurisdiccionals:** permetien al senyor implantar ordres, jutjar i idictar sentències o crear impostos per la utilització d'alguns serveis (ponts, molins, etc.) i multar.

Els llauradors treballaven les terres

Tipus:

- **Llauradors lliures:** propietaris de la seua terra, no estaven subjects a cap senyor.
- **Serfs:** treballaven les terres d'un senyor i no tenien llibertat personal.

La vida dels llauradors

Les faenes al camp

- Els **homens**: es dedicaven a les faenes amb més força física (llaurar, regar, plantar...).
- Les **dones** col·laboraven en la sega i la verema, cultivaven l'hort i mantenien l'aviram.

Per tal de no esgotar el sòl, es practicava la rotació:

- **Biennal** i **trienal**, en els dos casos es deixava en repòs la terra al llarg d'un any. (**guaret**).

Produir per al consum diari

- Autoconsum
- Intercanvis

Calendaria agrícola

Estaven estipulades les tasques que havien de fer a cada estació.

Un monjo benedictí

A. Els ordes monàstics

- **Monastirs:** Edificis habitats per ordes monàstiques d'homes o dones.
- **Abat o abadessa:** Autoritat del monestir, estava obligat a consultar el temes més importants.
- **Regla:** Conjunt de normes del monastir.

Vocabulari

Conceptes clau

Vasallatge: El vasallatge era un pacte en el qual un vassall jurava fidelitat, ajuda militar i consell en el govern al rei.

Serf: Durant l'edat mitjana, un serf era una persona que servia a un noble en condicions que, en l'actualitat, es considerarien properes a l'esclavitud. El noble tenia la potestat de decidir sobre la persona i els seus béns i els drets de servitud es podien traspasar entre els nobles.

Feudalisme: El feudalisme (segles IX-XV) és el sistema polític, econòmic i social creat durant l'Edat mitjana a Europa amb l'objectiu de protegir la població d'aquella època. Els regnes es dividien en petits territoris semi independents on el senyor proporcionava protecció als seus vassalls a canvi de tributs i treball a les seves terres. Els senyors feudals eren nobles o membres de l'Església i tenien una relació de dependència més o menys forta amb el rei de cada regió.

Escut: Un escut és una arma defensiva manual formada per una làmina metàl·lica o una post folrada de cuir o metall, que es portava al braç subjectada amb corretges.

Cavaller: Eren guerrers a cavall de l'Europa medieval que servien al rei o a un altre senyor feudal com retribució habitual per la tinència d'una parcel·la de terres, encara que també per diners, com tropa mercenària. El cavaller era generalment un home noble, que havent servit al patge i escuder, després l'ascendien amb cerimònia als seus superiors al rang de cavaller. Durant la cerimònia l'aspirant acostumava a prestar jurament de ser valent, lleial i cortès, així com protegir als indefensos. Després del segle XV, el títol de cavaller s'atorgà als civils en recompensa pels serveis públics.

Estament: La societat estamental era la forma d'organització social característica de l'antic règim.[1] La societat feudal es basa en el vassallatge i el feudalisme. Aquesta societat està dividida en estaments, normalment són tres: dos estaments privilegiats: la noblesa (on hi ha el rei i el braç militar), l'Església i el tercer estat o tercer estament (és a dir, la resta de la societat, anomenat també el poble, l'estat pla o el poble menut).

Torre de l'homenatge: La torre mestra, també anomenada torre major, torre de l'homenatge o torrassa, és la torre més grossa i forta del castell.

Torneig: És una competició cavalleresca basada en baralles "simulades" de l'Edat Mitjana i el Renaixement (segles XII al XVI)

Mainada: Tropes. Persones súbdites del feu foren cavallers o no.

Font: Viquipèdia

Comparació de conceptes

- **Vassall:** Eren nobles. Es comprometia a acomplir determinades servidumbres, principalmet de recolzaent polític i militar rebent com a contraprestació un benefici.
 - **Serf:** Eren campesins. No podien abandonar el feu lliurement.
-

- **Clergat regular:** Sacerdot o frare que viu en convents sota les regles de determinada ordre.
 - **Clergat secular:** Sacerdos que viu en el món, entre el poble i la comunitat de religiosos.
-

- **Agricultura de subsistència:** Mode d'agricultura en el qual una part de la terra codueix sols una vegada al any el suficient peralimentar la família que treballa en ella.
 - **Agricultura de mercat:** Forma d'agricultura destinada a la venda i l'autoabastiment és un aspecte secundari.
-

- **Rotació bienal:** Sistema de cultiu propi de l'Europa Atlàntica durant l'Edat Mitjana. Es basava en la següent successió: en el camp de cultiu d'un cereal d'hivern el primer any, un cereal de primavera el segon any i un tercer any de guaret.
- **Rotació trienal:** Era un sistema de cultiu propi de l'Europa Atlàntica durant l'Edat Mitjana. Es basava en la següent successió: en el camp de cultiu d'un cereal d'hivern el primer any, un cereal de primavera el segon any i un tercer any de guaret.